



Protocol Strafzaken

Dit protocol is geschreven voor de medewerkers van de Raad voor de Kinderbescherming.

Inhoudsopgave

Afkortingenlijst	2
Inleiding.....	3
1. Uitgangspunten	5
2. Taken van de Raad voor de Kinderbescherming	7
2.1 De voorlichtings- en adviestaak en selectie	7
2.1.1. Informatie en consultatie bij jongvolwassenen	7
2.2. Herstelrecht	8
2.3. Voorlichting en advies in schoolverzuimzaken.....	8
2.4. Coördinatie van taakstraffen van jeugdigen	8
2.5. Individuele casusregie	9
3. Werkwijze van de Raad voor de Kinderbescherming	10
3.1. De voorlichtings- en adviestaak en selectie	10
3.1.1. Strafonderzoek met instrument Ritax A	11
3.1.2. Strafonderzoek met instrument Ritax A ingeval van inverzekeringstelling.....	12
3.1.3. Strafonderzoek met instrument Ritax B	13
3.1.4. Strafonderzoek met Ritax B na inverzekeringstelling en voorgeleiding	14
3.1.5. Rapportage en advies in strafonderzoek met Ritax A en B	14
3.2. Herstelrecht	16
3.3. Voorlichting en advies in schoolverzuimzaken.....	17
3.4. Coördinatie van taakstraffen van jeugdigen	18
3.5. Individuele casusregie	20



Afkortingenlijst

AICE	Administratie- en Informatiecentrum voor de Executieketen
EVRM	Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
FCJ	Forensisch Centrum Jeugd
GBM	Gedragsbeïnvloedende maatregel
GI	Gecertificeerde instelling
GOM	Generiek onderzoeksmodel
IBS	Inbewaringstelling
IVRK	Internationaal Verdrag inzake de rechten van het kind
JCO	Justitieel casusoverleg
JJI	Justitiële jeugdinstelling
LdH	Leger des Heils
LIJ	Landelijk Instrumentarium Jeugdstrafrechtsketen
MAS	Methodische Aanpak Schoolverzuim
MDO	Multidisciplinair overleg
MiS	Mediation in het Strafrecht
MST	Multi System Therapy
NIFP	Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie
OM	Openbaar Ministerie
PH	Perspectief Herstelbemiddeling
PIJ	Plaatsing in een inrichting voor jeugdigen
PVM	Proces-verbaal minderjarigen
RGT	Relationele Gezinstherapie
Ritax	Risicotaxatie-instrument
RN	Reclassering Nederland
RvdK	Raad voor de Kinderbescherming
Sr	Wetboek van Strafrecht
STP	Scholings- en trainingsprogramma
Sv	Wetboek van Strafvordering
SVG	Stichting Verslavingsreclassering en Gezondheidszorg
ZM	Zittende magistratuur
3RO	Drie organisaties voor volwassenenreclassering



Inleiding

Het jeugdstraf(proces)recht is van toepassing op jeugdigen die ten tijde van het plegen van een strafbaar feit twaalf jaar of ouder zijn. Ten aanzien van minderjarigen jonger dan twaalf jaar is geen strafrechtelijke vervolging mogelijk, maar kan de Raad voor de Kinderbescherming (hierna: RvdK) wel langs civielrechtelijke weg bemoeienis krijgen. Sinds de invoering van het adolescentenstrafrecht kan de rechter beslissen dat ten aanzien van zestien- en zeventienjarigen het volwassenenstrafrecht of ten aanzien van achttien- tot en met 22-jarigen het jeugdstraf(proces)recht wordt toegepast.

In het vervolg van dit protocol wordt met 'de minderjarige' bedoeld op personen tussen de twaalf en achttien jaar en met 'jongvolwassene' op een adolescent van achttien tot en met 22 jaar. Onder de term 'jeugdigen' vallen zowel minderjarigen als jongvolwassenen. Als wordt gesproken over taken en verantwoordelijkheden van ouders, dan wordt bedoeld op de situatie waarin de jeugdige minderjarig is. Deze taken en verantwoordelijkheden gelden in principe alleen voor de ouders met gezag.

De RvdK heeft verschillende functies en taken in het kader van het jeugdstrafrecht. Zo heeft de RvdK ten aanzien van een minderjarige verdachte een *voorlichtings- en adviesfunctie* ten opzichte van de officier van justitie, de rechter-commissaris en de kinderrechter. Daarnaast heeft de RvdK een *selectiefunctie*, in het kader waarvan wordt bezien of crimineel gedrag een signaal is van achterliggende problematiek en of hulpverlening noodzakelijk is. Ook heeft de RvdK een *informatie- en consultatietaak* ten behoeve van de volwassenenreclassering over een jongvolwassen verdachte met het oog op het al dan niet toepassen van het jeugdstrafrecht, een passend en effectief strafadvies (eventueel met inzet van jeugdhulp) en/of een vorm van reclasseringsbegeleiding. De RvdK zorgt bovendien voor *toeleiding naar herstelrecht* indien de verwachting is dat herstel tot de mogelijkheden behoort. Een bijzondere taak van de RvdK is de behandeling van *schoolverzuimzaken*. Ook coördineert de RvdK de uitvoering van *taakstraffen*. Ten slotte heeft de RvdK een regiefunctie binnen strafrechtelijke trajecten voor individuele personen (*casusregie*).

Bij de uitvoering van deze functies en taken handelt de RvdK in overeenstemming met de geldende internationale verdragen en nationale wet- en regelgeving. Belangrijke internationale verdragen zijn onder andere het Internationaal Verdrag inzake de rechten van het kind (IVRK) en het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EHRM). Nationale wet- en regelgeving met betrekking tot het jeugdstraf(proces)recht is onder andere neergelegd in het Wetboek van Strafrecht (Sr) en het Wetboek van Strafvordering (Sv).

Aan jeugdigen kunnen de volgende sancties worden opgelegd:

- hoofdstraffen: jeugddetentie, taakstraf en geldboete;
- bijkomende straffen: verbeurdverklaring en ontzegging van de bevoegdheid motorrijtuigen te besturen; en
- maatregelen: plaatsing in een inrichting voor jeugdigen (PIJ), Gedragsbeïnvloedende maatregel (GBM), onttrekking aan het verkeer, ontneming van wederrechtelijk voordeel en schadevergoeding.

De rechter kan bepalen dat een jeugddetentie, taakstraf, geldboete, ontzegging van de bevoegdheid motorrijtuigen te besturen, of de PIJ-maatregel (gedeeltelijk) niet ten uitvoer zal worden gelegd en kan in plaats daarvan voorwaarden opleggen waaraan reclasseringstoezicht kan worden verbonden.

Het uitgangspunt is dat bij toepassing van het jeugdstrafrecht toezicht en begeleiding wordt opgedragen aan een daartoe gecertificeerde instelling (GI) die jeugdreclassering uitvoert. Als de



jeugdige zestien jaar of ouder is, kan in plaats daarvan toezicht en begeleiding door een instelling voor volwassenenreclassering worden opgelegd.

In het voorliggende protocol wordt voorgeschreven hoe de RvdK in strafzaken moet handelen. Dit protocol vormt een aanvulling op het Kwaliteitskader van de Raad voor de Kinderbescherming. In hoofdstuk 1 worden de uitgangspunten bij de invulling van de functies en taken van de RvdK in strafzaken in beeld gebracht. In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de taken die de RvdK in strafzaken heeft en in hoofdstuk 3 wordt tot slot de werkwijze van de RvdK bij deze taken weergegeven.



1. Uitgangspunten

Bij de functies en taken van de RvdK binnen het jeugdstraf(proces)recht staat een aantal uitgangspunten centraal, welke hieronder kort worden genoemd en toegelicht.¹

Pedagogische dimensie

De RvdK streeft er in jeugdstrafzaken naar om bij te dragen aan een strafrechtelijke reactie op delictgedrag die ook *naar pedagogische maatstaven verantwoord* is. De pedagogische dimensie van het jeugdstrafrecht vormt het uitgangspunt voor het handelen van de RvdK. Dit betekent dat de RvdK kiest voor een aanpak die de jeugdige de mogelijkheid biedt om van zijn² fouten te leren en zijn gedrag bij te sturen. De kerngedachte daarbij is dat een jeugdige nog in ontwikkeling is en daarom in staat is om te veranderen.

Het onderzoek van de RvdK in jeugdstrafzaken is mede gericht op de bevordering van een gezonde ontwikkeling naar volwassenheid en zelfstandigheid. Dat wil zeggen dat de RvdK altijd let op eventuele signalen van achterliggende (psychosociale) problematiek die een bedreiging kunnen vormen voor de ontwikkeling van de jeugdige.

Samenwerking met ketenpartners en gebruik van het LIJ

Bij het verzamelen van informatie over de jeugdige verdachte en diens achtergronden (het strafonderzoek) werkt de RvdK nauw samen met partners in de (jeugd)strafrechtketen, zoals de politie, het Openbaar Ministerie (OM), de zittende magistratuur (ZM), het Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie (NIFP), GI's, volwassenenreclassering (3RO³) en justitiële jeugdinrichtingen (JJI/FCJ⁴).

De meeste partners gebruiken (de uitkomsten van) het *Landelijk Instrumentarium Jeugdstrafrecht* (LIJ).⁵ Dit is een op wetenschappelijke inzichten gebaseerd pakket van instrumenten om jeugdigen te screenen, het risico op recidive in te schatten en zorgen te signaleren. De toepassing van het LIJ is gebonden aan vaste landelijke ketenafspraken. Zo bouwen ketenpartners, ter bevordering van een doelgerichte informatieverzameling, voort op informatie die van de voorafgaande ketenpartner(s) is verkregen.

Betrokkenen en informanten moeten van tevoren worden geïnformeerd over de werkwijze van de RvdK bij toepassing van het LIJ. Deze werkwijze wijkt af van die in andere raadsonderzoeken. Het verwerken van de informatie en berekenen van scores vindt geautomatiseerd plaats. Wanneer vervolgstappen worden gezet, wordt eerder verzamelde informatie ingelezen. Met behulp van een computerapplicatie worden diverse scores en overzichten gegenereerd; ook helpt de applicatie de RvdK bij het opstellen van rapportages en bij de (straf)advisering en indicatiestelling van gedragsinterventies. De applicatie neemt het werk van de professionals bij de RvdK niet over. Zij blijven zelf verantwoordelijk voor het maken van afwegingen en voor de uit te brengen rapportage(s) en (straf)adviezen.

Betrokkenheid van de jeugdige en zijn ouders

Tijdens het onderzoek beziet de RvdK op wetenschappelijk onderbouwde wijze wat de jeugdige nodig heeft om zijn gedrag ten goede te veranderen en daarmee de kans op recidive te verkleinen. De aanpak die de RvdK adviseert, is afgestemd op en besproken met de jeugdige en zijn omgeving, zoals zijn ouders/verzorgers.

¹ In de inleiding werd al genoemd dat schoolverzuimzaken ook onder jeugdstrafzaken vallen. In principe zijn de uitgangspunten ook op schoolverzuimzaken van toepassing. Omdat er in schoolverzuimzaken op een aantal punten afwijkend wordt gewerkt, is ervoor gekozen om de werkwijze in schoolverzuimzaken in aparte paragrafen te beschrijven (zie par. 2.3 en 3.3).

² Voor het leesgemak is dit protocol in de mannelijke vorm geschreven. Overal waar 'hij' staat, kan ook 'zij' worden gelezen.

³ De 3RO staat voor de drie organisaties voor volwassenenreclassering, te weten Reclassering Nederland (RN), Leger des Heils (LdH) en Stichting Verslavingsreclassering en Gezondheidszorg (SVG).

⁴ De JJI's gaan in de toekomst "Forensische Centra Jeugd" (FCJ) heten. Ook krijgen de kleinschalige voorzieningen een andere naam.

⁵ Het eigenaarschap van het LIJ en de eindverantwoordelijkheid daarvoor ligt bij de Directie Justitiële Jeugdbescherming van het ministerie van Justitie en Veiligheid.



De RvdK ziet bij de afhandeling van jeugdstrafzaken een belangrijke rol voor ouders weggelegd. Zij zijn primair verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen. Door ouders te betrekken bij de strafzaak van hun minderjarige kind, kan worden bevorderd dat zij hun invloed aanwenden om herhaling van delictgedrag te voorkomen. De RvdK informeert de ouder(s) met gezag of voogd(en) over de wettelijke verplichting om aanwezig te zijn bij de zitting van de kinderrechter als hun minderjarig kind terecht moet staan. In het Wetboek van Strafvordering is bepaald dat ouders met gezag of voogden verplichtingen hebben in het kader van het jeugdstrafproces van hun minderjarige kind. Zodra de jeugdige meerderjarig is, gelden deze verplichtingen niet meer.

De RvdK werkt oplossingsgericht. Samen met de jeugdige en – indien de jeugdige nog minderjarig is – zijn ouders wordt onderzocht wat zij zelf als hun eigen krachten en als mogelijke oplossingen zien om herhaling van strafbaar gedrag te voorkomen en welke interventies hierbij aansluiten. Deze betrokkenheid bij de totstandkoming van het pedagogisch goed onderbouwde strafadvies leidt vervolgens tot verhoging van de motivatie om de straf of maatregel zo uit te voeren dat deze bijdraagt aan het voorkomen van herhaling.

Toeleiding naar hulpverlening

Zo nodig zet de RvdK de jeugdige en diens ouders op het spoor van de hulpverlening. Als hulpverlening op vrijwillige basis niet mogelijk of niet toereikend is, kan de RvdK gebruikmaken van zijn civielrechtelijke bevoegdheid om de kinderrechter te verzoeken een kinderschermingsmaatregel op te leggen. Als de RvdK besluit om de noodzaak van het verzoeken van een kinderschermingsmaatregel te onderzoeken, zal hij de gemeente direct over dit onderzoek informeren.

Aandacht voor eventuele andere kinderen in het gezin

De RvdK heeft in zijn onderzoek ook altijd aandacht voor de eventuele andere kinderen in het gezin. In hoeverre vormt de geconstateerde gezins-/opvoedingssituatie een bedreiging voor de ontwikkeling en de (fysieke) veiligheid van deze andere kinderen? Ook hiervoor kan de RvdK ouders op het spoor van vrijwillige hulpverlening zetten. Indien nodig kan de RvdK ten aanzien van één of meer van de andere kinderen in het gezin een beschermingsonderzoek starten. Ook hierover zal de RvdK de gemeente informeren.

Nazorg

In zijn advisering draagt de RvdK ertoe bij dat de jeugdige na zijn verblijf in een JII op strafrechtelijke titel nog gedurende een bepaalde periode verplicht begeleid wordt binnen de wettelijke kaders (nazorg). Daarna neemt de gemeente de regierol van de RvdK over en kan de gemeente (eventuele) verdere nazorg coördineren.



2. Taken van de Raad voor de Kinderbescherming⁶

Op het terrein van jeugdstrafzaken heeft de RvdK de volgende functies en taken:

- voorlichtings- en adviestaak en selectie (par. 2.1);
- informatie en consultatie bij jongvolwassenen (par. 2.1);
- toeleiding naar herstelrecht (par. 2.2);
- voorlichting en advies in schoolverzuimzaken (par. 2.3);
- coördinatie van taakstraffen (par. 2.4); en
- individuele casusregie (par. 2.5).

2.1 De voorlichtings- en adviestaak en selectie

De RvdK heeft in jeugdstrafzaken een wettelijke taak om voorlichting en advies te geven aan de officier van justitie, rechter-commissaris, raadkamer en (kinder)rechter. Ten behoeve van deze taak wordt bezien of een jeugdige een verhoogde kans heeft om opnieuw een strafbaar feit te plegen en/of bij wie mogelijk sprake is van achterliggende (psychosociale) problematiek die een bedreiging vormt voor de ontwikkeling. De RvdK neemt deze factoren mee om te komen tot een zo gepast mogelijk advies.

De officier van justitie is *wettelijk verplicht* de RvdK om inlichtingen te vragen, tenzij hij van plan is de zaak al direct te seponeren. In dat geval heeft de RvdK geen titel om een strafonderzoek in te stellen. Als de officier van justitie de zaak voor de kantonrechter of met een strafbeschikking vervolgt, *kan* hij bij de RvdK inlichtingen inwinnen. Bij schoolverzuimzaken die naar de kantonrechter gaan, heeft de RvdK wel een standaard onderzoeks- en adviestaak.

De RvdK heeft de *bevoegdheid* om rapport en advies uit te brengen. Hij kan de officier van justitie uit eigen beweging adviseren en heeft daarmee in principe ook de vrijheid heeft om af te zien van het uitbrengen van rapport en advies. De RvdK beoordeelt verzoeken van de officier van justitie aan de hand van de vaste, landelijk uniforme criteria die rond de toepassing van het LIJ in de keten zijn afgesproken.

Sommige minderjarige verdachten worden in verzekering gesteld. Dit betekent dat zij langere tijd worden vastgehouden op het politiebureau of in een arrestantenverblijf. In dat geval wordt de RvdK hiervan in kennis gesteld door de politie (melding in verzekeringstelling) en verricht de RvdK "vroeghulp". De vroeghulp heeft primair tot doel om informatie te verzamelen over de minderjarige en diens achtergronden om bij de voorgeleiding advies te kunnen geven aan de rechter-commissaris over de schorsing van de voorlopige hechtenis. Tijdens de vroeghulp heeft de RvdK ook aandacht voor een eventuele acute zorgbehoefte.

2.1.1. Informatie en consultatie bij jongvolwassenen

Informatieoverdracht

Bij verdachten van achttien tot 23 jaar die vanuit ZSM⁷ worden gedagvaard, kan de officier van justitie advies inwinnen bij de reclassering (3RO) met betrekking tot de beslissing om wel of geen reclasseringsadvies aan te vragen en het al dan niet bestaan van het voornemen om toepassing van het jeugdstrafrecht te vorderen in de dagvaarding. Indien de 3RO in dit kader door de officier van justitie wordt geraadpleegd, vraagt de 3RO informatie op bij de RvdK over het civiel- en strafrechtelijk verleden van deze persoon. Op basis van de informatie van de RvdK is ook bekend of er sprake is van lopende begeleiding door de jeugdreclassering. De 3RO zal in dat geval de jeugdreclassering als informant benaderen ten behoeve van het reclasseringsadvies. Indien er sprake is van een voorgeleiding bij de rechter-commissaris wordt - al dan niet bij ZSM - voorafgaand aan de uitvoering van de vroeghulp door de 3RO altijd informatie ingewonnen bij de RvdK.

De 3RO zal over zestien- en zeventienjarigen in principe nog geen informatie over de minderjarige hebben, tenzij al sprake is van een lopende reclasseringsbegeleiding door de 3RO. In dat geval vraagt de RvdK ten behoeve van de advisering aan de officier van justitie informatie op bij de 3RO.

⁶ Bij al deze taken houdt de RvdK zich aan de privacywetgeving waaronder de AVG.

⁷ Deze afkorting staat voor "Zo Snel, Slim, Selectief, Simpel, Samen en Samenlevingsgericht Mogelijk".



Consultatie

Tijdens het opstellen van een adviesrapportage betreffende een achttien- tot 23-jarige, neemt de 3RO – wanneer wordt overwogen om toepassing van het jeugdstrafrecht te adviseren - naar behoefte tijdens de uitvoeringsfase van het onderzoek contact op met de kernfunctionaris met adviesteamtaken van de RvdK voor consultatief overleg. Dit met het oog op een passend en effectief strafadvies, inzet van jeugdhulpinterventies en/of vorm van reclasseringsbegeleiding. Tijdens het opstellen van een vroeghulpadvies bij een achttien tot 23-jarige neemt de 3RO - in die gevallen waarin wordt overwogen om jeugdstrafrecht te adviseren - tijdens de uitvoeringsfase van het onderzoek contact op met de RvdK.

Als de RvdK overweegt om bij een zestien- of zeventienjarige toepassing van het commune strafrecht dan wel begeleiding door de 3RO te adviseren, neemt de RvdK tijdens de uitvoeringsfase van het onderzoek contact op met de 3RO voor consultatief overleg met het oog op een passend en effectief strafadvies en/of vorm van reclasseringsbegeleiding.

2.2. Herstelrecht

Inzet van herstel is belangrijk en heeft een pedagogische meerwaarde. De RvdK moet in *iedere* jeugdstrafzaak nagaan of een vorm van herstel mogelijk is en de jeugdige vervolgens daarvoor (laten) aanmelden.

In elk strafonderzoek bespreekt de RvdK of de jongere bereid is tot medewerking aan een vorm van herstel. Er zijn twee vormen:

- Mediation in het Strafrecht (MiS)
- Perspectief Herstelbemiddeling (PH).

Deze twee vormen van herstel worden in paragraaf 3.2 nader toegelicht.

2.3. Voorlichting en advies in schoolverzuimzaken

Voor de RvdK staan de rechten van het kind voorop. Zo hebben kinderen *recht op onderwijs*. Dit recht is onder andere verankerd in het IVRK. De RvdK ziet het volgen van onderwijs als één van de essentiële voorwaarden voor het kind om zich te ontwikkelen tot "een invoegende, autonome en participatieve volwassene".⁸ De RvdK ziet veelvuldig of herhaaldelijk schoolverzuim dan ook als ernstig probleem dat om een snelle en effectieve aanpak vraagt.⁹ Het doel van de aanpak van schoolverzuim is de terugkeer van de minderjarige naar onderwijs.

Voor de ketensamenwerking rond schoolverzuim is de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) opgesteld door OM, Halt, Ingrado (Brancheorganisatie Leerplicht) en de RvdK. In de MAS staan vier routes waaruit de leerplichtambtenaar kan kiezen voor de aanpak van schoolverzuim, namelijk vrijwillige jeugdhulp, Halt-straf, dwang in civielrechtelijk of dwang in strafrechtelijk kader. Bij gesignaleerde achterliggende problematiek is de route richting vrijwillige jeugdhulp het eerst aangewezen.

Schoolverzuimzaken die bij de RvdK binnenkomen, zijn zaken waarin een proces-verbaal tegen een minderjarige is opgemaakt door een leerplichtambtenaar vanwege ongeoorloofd schoolverzuim.¹⁰ Schoolverzuimzaken komen niet aan de orde bij ZSM maar in het Justitieel casusoverleg (JCO) Leerplicht. Aan dit JCO nemen de RvdK, de leerplichtambtenaar en de officier van justitie deel. Indien de officier van justitie besluit tot vervolging, doet de RvdK in principe altijd onderzoek in deze zaken.

2.4. Coördinatie van taakstraffen van jeugdigen

Een jeugdige van twaalf jaar en ouder tegen wie proces-verbaal is opgemaakt kan door de officier van justitie of door de rechter een taakstraf opgelegd krijgen. Dit geldt zowel bij misdrijven als bij overtredingen, zoals schoolverzuim.¹¹ De Minister voor Rechtsbescherming is verantwoordelijk de

⁸ Raadsvisie op jeugdstrafzaken, 29 juli 2009 en Blik Vooruit RvdK Strafzaken 2020.

⁹ Zienswijze RvdK op aanpak schoolverzuim, juni 2010 en Visie op aanpak schoolverzuim 2019.

¹⁰ De RvdK kan ook langs civielrechtelijke weg te maken krijgen met schoolverzuim (bijvoorbeeld via een zorgmelding).

¹¹ Het is niet toegestaan om enkel een taakstraf op te leggen bij een ernstig zedendelict of een ernstig geweldsdelict.



tenuitvoerlegging van alle strafrechtelijke beslissingen. Daarom is het Administratie- en Informatiecentrum voor de Executieketen (AICE) die namens de minister deze verantwoordelijkheid uitvoert, de enige opdrachtgever van de RvdK om een taakstraf te coördineren. Een taakstraf kan bestaan uit een werkstraf of een leerstraf óf een combinatie van beide. Bij een werkstraf gaat het om het verrichten van onbetaalde, (fysieke) arbeid op niet-commerciële of semi commerciële basis ten dienste van de samenleving gedurende een aantal vastgestelde uren.

Bij een leerstraf gaat het om het volgen van een training. De RvdK laat alleen nog erkende *gedragsinterventies* als leerstraf uitvoeren, dat wil zeggen gedragsinterventies die wetenschappelijk onderbouwd zijn en zijn gebaseerd op de 'What Works' principes. Deze leerstraffen richten zich daarbij niet alleen op een beperking van de negatieve of criminogene factoren, maar ook op een versterking van de positieve of beschermende factoren. Met de taakstraf wordt beoogd aan de jeugdige een positieve leer- en/of ervarings situatie aan te bieden, overigens met behoud van het punitieve karakter. Het strafelement van de taakstraf zit vooral in het verplichtend karakter van de te verrichten arbeid of de te volgen leerstraf. De jeugdige kan zich niet 'ongestraft' onttrekken aan die verplichting.

De RvdK heeft de wettelijke taak de uitvoering van de taakstraffen te coördineren. De RvdK heeft daarbij tot doel een positieve gedragsverandering bij de jeugdige te bevorderen en bij te dragen aan het voorkomen van recidive. De RvdK wil dit doel bereiken door de selectie van een pedagogisch adequate taakstraf, het voeren van regie en geven van begeleiding bij de uitvoering van de taakstraf en het informeren van het AICE over de afloop van de taakstraf.

De RvdK is op grond van de Wet Identiteitsvaststelling verdachten, veroordeelden en getuigen en het bijbehorende Protocol verplicht bij aanvang van taakstraffen de identiteit van de jeugdige te verifiëren.

De RvdK oefent op grond van het Besluit tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen het toezicht uit op de verrichtingen van de jeugdige en de omstandigheden waaronder deze plaatsvinden. Dat toezicht omvat ook de veiligheid, de gezondheid en arbeidsomstandigheden op de projectplaats en de redelijkheid van de opgedragen werkzaamheden of opgelegde verplichtingen.

De coördinator taakstraffen spant zich gedurende het hele proces in om de taakstraf voor de jongere succesvol te laten verlopen. Daarbij kan de coördinator taakstraffen diverse interventies inzetten, zoals motiveringsgesprekken, het netwerk betrekken, geven van (laatste) waarschuwingen. Ook kan de coördinator taakstraffen knelpunten in de ontwikkeling en/of leefsituatie van de jongere signaleren en naar hulpverlening of herstelbemiddeling verwijzen of civiel onderzoek adviseren.

Als een jeugdige zijn taakstraf desondanks niet (goed) uitvoert, meldt de RvdK dit aan de Minister (het AICE). Deze verzoekt het OM om een vervolgbeslissing te nemen op het mislukken van de taakstraf. De RvdK adviseert wat in belang van de jeugdige de meest geschikte vervolgbeslissing zou kunnen zijn.

Indien er sprake was van een transactie,¹² dan kan de officier van justitie de jeugdige een herkansing geven of hem alsnog dagvaarden. Indien de taakstraf is opgelegd bij een strafbeschikking, zal de jongere alsnog worden gedagvaard. Indien de taakstraf is opgelegd door de rechter, laat het AICE de vervangende jeugddetentie ten uitvoer leggen. De jeugdige of diens raadsman kan tegen deze omzetting bezwaar maken. Ter zitting kan de jeugdige dan eventueel nog een herkansing opgelegd krijgen.

2.5. Individuele casusregie

De casusregiestraftaak van de RvdK in jeugdstrafzaken is wettelijk verankerd. Doel van de casusregie is het bevorderen van de samenhang tussen de verschillende activiteiten van de ketenpartners in het jeugdstrafrecht. Dit om te komen tot een snelle, vroegtijdige en consequente reactie op het gedrag. In dat kader volgt de RvdK iedere individuele jeugdstrafzaak, vanaf het ZSM-afstemmingsoverleg met politie en officier van justitie, de melding

¹² Met de inwerkingtreding van de wet OM-afdoening is in de wet de transactie vervangen door de strafbeschikking. Bij jeugd wordt per 14 maart 2022 uitvoering aan deze wet gegeven en zal de transactie worden uitgefaseerd.



inverzekeringstelling van de politie, respectievelijk het JCO-schoolverzuim tot en met de nazorg na de tenuitvoerlegging van de straf of de maatregel. De individuele casusregietaak van de RvdK komt onder andere tot uitdrukking in de toezichthoudende taak van de RvdK op de jeugdreclassering. De RvdK houdt toezicht op de uitvoering van de jeugdreclasseringsbegeleiding en dan vooral op de doelen zoals geformuleerd in het strafadvies. De casusregie loopt als een rode draad door het gehele straftraject heen.

3. Werkwijze van de Raad voor de Kinderbescherming

3.1. De voorlichtings- en adviestaak en selectie

Doel van het strafonderzoek

Het raadsonderzoek in jeugdstrafzaken heeft een tweeledig doel:

- 1) het geven van voorlichting en advies aan de officier van justitie respectievelijk de rechter(-commissaris) over de persoon van de minderjarige verdachte en diens omstandigheden;
- 2a) de selectie van minderjarigen die een verhoogd risico lopen om door te gaan met het plegen van strafbare feiten met als doel om door middel van een effectieve (strafrechtelijke) aanpak dat risico te keren; en/of
- 2b) de selectie van minderjarigen bij wie mogelijk sprake is van achterliggende (psychosociale) problematiek en die om die reden mogelijk (verdere) hulp of begeleiding nodig hebben om een gezonde ontwikkeling te bevorderen.

De samenwerking tussen officier van justitie en RvdK krijgt concreet gestalte in het ketenproces ZSM. Het proces in jeugdstrafzaken start op het moment dat een minderjarige verdachte is aangehouden of ontboden door de politie. Conform het Procesontwerp ZSM Jeugd bepaalt de officier van justitie in een vroeg stadium in overleg met de politie of de zaak direct kan worden afgedaan¹³ of wordt ingebracht in het afstemmingsoverleg met de RvdK.

Er bestaat per arrondissement één instroompunt voor jeugdstrafzaken (ZSM-afstemmingsoverleg)¹⁴ – veelal een politiebureau – met vaste openingstijden (waaronder de avonduren) gedurende alle dagen van de week. In dit overleg werken politie, OM, volwassenenreclassering, Slachtofferhulp Nederland, Halt en de RvdK nauw met elkaar samen om maatwerk te leveren ten behoeve van een door de officier van justitie te nemen afdoening- of routeringbeslissing (het vervolgtraject).

Ter voorbereiding van het afstemmingsoverleg informeert de politie de RvdK over de identiteit van de verdachte en over het gepleegde delict. Ook stelt de politie de uitkomst van het kerndeel Preselect Recidive van het LIJ aan de RvdK ter beschikking, uitgedrukt in een score dat de kans op herhaling voorspelt (score van algemeen recidiverisico). Deze uitkomst gebruikt de RvdK bij zijn beoordeling of een onderzoek van de RvdK aangewezen is. Mede aan de hand van dat oordeel brengt de RvdK tijdens het afstemmingsoverleg advies uit aan de officier van justitie over de te nemen afdoeningbeslissing of routeringbeslissing.

De beslissing van de officier van justitie wordt gebaseerd op informatie over het type delict, over de verdachte gebaseerd op de uitkomst van het risicotaxatie-instrument LIJ (met name het kerndeel Preselect Recidive), het professioneel oordeel van de ketenpartners en de gevolgen voor het slachtoffer.

De politie wordt geacht om naast zijn uitkomsten uit de Preselect Recidive snel aan de RvdK andere relevante informatie te verstrekken die de RvdK nodig heeft om zijn onderzoek te kunnen doen. De RvdK hoeft dus niet te wachten op het proces-verbaal minderjarigen (PVM).¹⁵ Het sociaal verhoor kan wel belangrijke informatie voor de RvdK bevatten.

Behoudens ingeval van inverzekeringstelling, is de aanleiding tot het instellen van een onderzoek door de RvdK in jeugdstrafzaken altijd gelegen in de besluitvorming tijdens het ZSM-

¹³ Het gaat hier om evidente sepotzaken en zaken die met een politiereprimande of verwijzing naar Halt (op basis van het mandaat van de politie) kunnen worden afgedaan.

¹⁴ Ingewikkelde zaken of zaken die een vooronderzoek nodig hebben van meer dan zeven dagen voordat een routeringsbesluit kan worden genomen, worden na instroom op ZSM afgebogen naar de onderzoeksomgeving van het OM.

¹⁵ Inzage in het proces-verbaal kan bij de politie worden verkregen.



afstemmingsoverleg en de afspraken die in dat kader tussen officier van justitie en RvdK zijn gemaakt. De hoogte van het recidiverisico (de uitkomst van Preselect Recidive) en/of de ernst van het delict zijn mede aanleiding voor de RvdK om onderzoek te doen.

In de jeugdstrafrechtstroken wordt, zoals eerder aangegeven, gebruik gemaakt van het LIJ, bestaande uit verschillende instrumenten.

De politie maakt gebruik van het kerndeel Preselect Recidive (= instrument 1). Dit instrument doet een voorspelling van de kans op herhaling (Algemeen Recidive Risico). Er wordt voor het berekenen van die kans gebruik gemaakt van feitelijke registraties in politiestructuren. De uitkomst ervan wordt weergegeven in een score Hoog, Midden of Laag.

Daarna maakt de RvdK voor de uitvoering van het strafonderzoek gebruik van het kerndeel Selectie van het LIJ, bestaande uit de instrumenten Ritax¹⁶ A en Ritax B, waarbij Ritax A een deelverzameling is van Ritax B.

De toepassing van het gehele instrumentarium is gebonden aan vaste, landelijk uniforme beslisregels¹⁷.

De RvdK start een onderzoek als er sprake is van:

- Midden of Hoog ARR (Algemeen Recidive Risico) op basis van Preselect Recidive, óf
- Zwaarte delict valt in de categorie "Zwaar" (*Delictenlijst Jeugdzaken*¹⁸).

In principe is de score Algemeen Recidive Risico (ARR) leidend in de vraag of er een onderzoek wordt gestart: namelijk bij midden of hoog ARR start de RvdK een onderzoek. Pas wanneer er sprake is van een laag ARR, is het nodig dat de medewerker van de RvdK de *Delictenlijst Jeugdzaken*¹⁹ raadpleegt om de zwaarte van het delict te bepalen. Indien er bij een laag ARR- na raadplegen Delictenlijst - sprake blijkt te zijn van een Zwaar delict, start de Raad in principe een onderzoek.

Daarnaast wordt in de volgende situaties een raadsonderzoek gestart (ook als de beslisregels anders uitwijzen):

- Als het OM voornemens is de jeugdige te dagvaarden
- Bij een negatieve Halt-zaak
- Bij een IVS
- Op verzoek van de Officier van Justitie (indien sprake van middelzwaar delict)
- Op verzoek van het Hof.

3.1.1. Strafonderzoek met instrument Ritax A

De RvdK start zijn onderzoek in principe met de afname van het instrument Ritax A (verder te noemen Ritax A).

Ritax A dient om vast te stellen in hoeverre sprake is van veranderbare criminogene risicofactoren die samenhangen met de kans op herhaling. Dit wordt uitgedrukt in een score op het dynamisch²⁰ risicoprofiel. Tot slot ziet Ritax A toe op de aanwezigheid van eventuele zorgsignalen, waaronder signalen van psychische problemen.

De items in het instrument zijn onderverdeeld in tien domeinen, waaronder gezin, school, middelengebruik en geestelijke gezondheid. Aanvullend wordt informatie verzameld aan de hand van de delictbespreking. Daarnaast wordt in kaart gebracht of er sprake is van lopende hulpverlening en wordt een inschatting gemaakt van de responsiviteit (leerstijl, motivatie van de jeugdige en zijn (on-)mogelijkheden om aan een gedragsinterventie deel te nemen). De items worden door de raadsonderzoeker ingevuld en gescoord op basis van dossierinformatie, interviewinformatie en observaties.

In het LIJ zijn vragen opgenomen vanuit het generiek onderzoeksmodel (GOM) van de RvdK. Hierdoor is in het strafonderzoek meer aandacht voor achterliggende problematiek en de gezinsomstandigheden van de verdachte.

Het LIJ kan ook door de RvdK worden gebruikt bij jongvolwassenen die bij de RvdK in onderzoek

¹⁶ Ritax: Riscotaxatie-instrument

¹⁷ <https://rvdkraadsnet.nl/thoughts/2978/edit>

¹⁸ <https://rvdkraadsnet.nl/thoughts/5240>

¹⁹ <https://rvdkraadsnet.nl/thoughts/5240>

²⁰ Met dynamische factoren wordt bedoeld de veranderbare criminogene risicofactoren die zijn gerelateerd aan het delictgedrag.



komen vanwege een delict waarvan zij worden verdacht het vóór hun achttiende jaar te hebben gepleegd.

Gesprek met de minderjarige en ouder(s)/verzorger(s)

Om de items van Ritax A te kunnen scoren spreekt de raadsonderzoeker met de minderjarige, zijn ouder(s)/verzorger(s) en met ten minste één informant, bijvoorbeeld school. Op het moment dat vrijwillige hulpverlening wordt geboden, overweegt de RvdK de betreffende hulpverlener als informant te benaderen. Het uitgangspunt is dat de raadsonderzoeker de minderjarige en de ouders afzonderlijk spreekt.

Het gesprek met de minderjarige is in beginsel een voorwaarde voor de toepassing van het LIJ (gezien gespreksonderwerpen als delictbespreking). Daarom blijft het gebruik van het LIJ achterwege als het niet mogelijk blijkt om de minderjarige persoonlijk te spreken. Niettemin kan de RvdK in dat geval op basis van beschikbare informatie een mondeling of schriftelijk strafadvies uitbrengen aan de officier van justitie; dit advies kan uitsluitend betrekking hebben op het opleggen van een geldboete of een werkstraf.

Betreft het een recidiverende minderjarige die een gesprek met de RvdK weigert of waarmee geen contact tot stand heeft kunnen komen, dan kan op het voorafgaande een uitzondering worden gemaakt, doch alleen als uit eerdere onderzoeken met behulp van het LIJ al veel informatie bekend is.²¹ In dat geval kan de RvdK via gesprekken met ouders en informanten het LIJ actualiseren en op basis hiervan advies uitbrengen. In het rapport vermeldt de RvdK altijd om welke reden geen gesprek met de minderjarige heeft plaatsgevonden. Het professionele oordeel van de raadsmedewerkers in het Multidisciplinair overleg (MDO) geeft de doorslag bij het bepalen of er al dan niet voldoende informatie is om het LIJ toe te kunnen passen.

Concreet: de RvdK kan het LIJ invullen zonder de jongere gesproken te hebben als de vier hieronder genoemde voorwaarden allemaal van toepassing zijn:

1. de RvdK (genoeg) moeite heeft gedaan om de jongere te spreken;
2. de jongere medewerking weigert;
3. er voldoende dossierinformatie is (bijvoorbeeld uit eerdere raadsonderzoeken, een JR-rapportage of rapportage van een gezinsvoogd); en
4. de RvdK (minstens) twee informanten heeft gesproken.

In principe worden de ouders met gezag bij het onderzoek betrokken en geïnformeerd over hun verschijningsplicht. Als sprake is van een ouder met gezag die al langer geen contact heeft met de minderjarige, dient in een MDO afgewogen te worden of, en zo ja, hoe deze ouder in het onderzoek betrokken wordt en in het kader daarvan het raadsrapport ontvangt en of deze ouder ook wordt geïnformeerd over de verschijningsplicht. Het belang van de minderjarige bij en de mening van de minderjarige over het betrekken van de andere ouder zal zo mogelijk worden meegewogen bij de beslissing daarover.

In afwijking op het Kwaliteitskader

In het Kwaliteitskader van de RvdK staat dat de RvdK multidisciplinair werkt en dat bij de besluitvorming van de RvdK altijd minimaal twee geregistreerde raadsmedewerkers betrokken zijn. Daarnaast wordt de juridisch deskundige indien nodig bij de besluitvorming betrokken.

In beginsel vindt de besluitvorming plaats in de vorm van een MDO (Multidisciplinair overleg). In het onderzoek in jeugdstrafzaken met inzet van het LIJ vindt echter geen MDO plaats als er uit het onderzoek met Ritax A komt dat sprake is van een lage kans op herhaling, weinig zorgsignalen én als er geen sprake is van een zeer ernstig delict.

Kortom: alleen bij jeugdstrafzaken met lage kans op herhaling en zonder verdere zorgsignalen wordt afgezien van een MDO.

3.1.2. Strafonderzoek met instrument Ritax A ingeval van inverzekeringstelling

Indien de melding van de politie een inverzekeringstelling betreft, verricht de RvdK vroeghulp met gebruikmaking van een speciale vroeghulpvariant van Ritax A, die beperkter van omvang is²² en speciaal gericht op het signaleren van een acute zorgbehoefte en het geven van advies bij de voor geleiding.

²¹ Een LIJ-rapport is maximaal een half jaar geldig.

²² De resterende Ritax A-items worden naderhand ingevuld en gescoord; dit kan ook plaatsvinden binnen het bestek van een opvolgend Ritax B-onderzoek.



De RvdK ontvangt van de politie ook in dit geval altijd de uitkomst van het kerndeel Preselect Recidive (instrument 1), maar deze is ingeval van in verzekeringstelling niet bepalend voor de vraag of de RvdK Ritax A afneemt.

Ingeval van een melding in verzekeringstelling onderneemt de RvdK in beginsel altijd zélf actie, ook als de in verzekering gestelde minderjarige al in begeleiding is bij een reclasseerder (GI of 3RO). In dat geval benadert de RvdK deze instelling als informant.

De minderjarige wordt in principe op dezelfde dag op het politiebureau bezocht; dit geldt ook als de melding in het weekeinde of op een feestdag plaatsvindt. De raadsonderzoeker zoekt zo spoedig mogelijk contact (op zijn minst telefonisch) met de ouder(s)/verzorger(s).

De raadsonderzoeker heeft tijdens de vroeghulp ook aandacht voor praktische zaken die verband houden met het verblijf van de minderjarige op het politiebureau. Zo nodig wordt hulp geregeld voor acute problemen die bij de minderjarige worden geconstateerd.

In geval van voorgeleiding/inbewaringstelling zorgt de RvdK ervoor dat de officier van justitie respectievelijk de rechter-commissaris over het rapport beschikt voordat de minderjarige aan hem wordt voorgeleid.

Als de minderjarige wordt heengezonden voordat de RvdK vroeghulp heeft kunnen verlenen, zal de RvdK alsnog een regulier strafonderzoek met Ritax A (of Ritax B bij recidive) uitvoeren.

3.1.3. Strafonderzoek met instrument Ritax B

Na de uitvoering van een onderzoek met de Ritax A kan nog een onderzoek met Ritax B volgen. De Ritax B is een uitbreiding van de Ritax A: de informatie uit de Ritax A wordt aangevuld met een meer diepgaande inventarisatie van dynamische risico- en beschermende factoren.

Ritax B wordt afgenomen in de volgende situatie:

- De totaalscore DRP Ritax A is 'midden' en op minimaal één of meer domeinen is de score 'hoog' en/of
- De totaalscore DRP Ritax A is 'hoog' en/of
- Een inbewaringstelling (IBS), Raadkamer rapportage²³
- Bij recidive als de RvdK al eerder een Ritax B heeft afgenomen.

In ieder geval vindt afname van Ritax B plaats, wanneer er zoveel zorgen zijn over de jongere dat de RvdK een gedragsinterventie of een vorm van jeugdreclassering als advies overweegt. De afspraak in de keten is dat een gecertificeerde instelling een Ritax B ontvangt vóór deze wordt ingeschakeld, d.w.z.:

- a. bij iedere vorm van toezicht en begeleiding van jeugdreclassering in opdracht van de RvdK, waaronder in ieder geval die begeleiding tot aan de zitting;
- b. wanneer de RvdK bij de voorgeleiding of in zijn strafadvies het opleggen van toezicht en begeleiding van jeugdreclassering adviseert.

Met behulp van Ritax B wordt de informatie uit Ritax A aangevuld met een meer diepgaande inventarisatie van alle dynamische risicofactoren en beschermende factoren. Hierdoor geeft Ritax B een meer omvattend beeld van de mate waarin verschillende factoren van invloed zijn op mogelijke recidive. Deze informatie is onder meer nodig voor:

- een eventuele advisering van of indicatiestelling voor een of meer gedrags-interventies of een vorm van toezicht en begeleiding;
- het vaststellen van de doelen en middelen in het Plan van Aanpak door de reclasseerder;
- het overwegen van een aanvullend onderzoek door een gedragsdeskundige van de RvdK ten behoeve van een eventueel advies GBM (na indicatie-overleg met het NIFP)
- het overwegen van een aanvullend onderzoek door het NIFP.

NB. In het uitzonderingsgeval dat er jeugdreclasseringsbegeleiding is opgelegd zonder voorafgaande rapportage met Ritax B door de RvdK, dan is de afspraak dat de RvdK alsnog Ritax B invult en een daarop gebaseerd rapport opmaakt ten behoeve van het Plan van Aanpak van de GI.

²³ De RvdK adviseert de Raadkamer over schorsen/niet schorsen van de jongere uit hechtenis incl. de voorwaarden waaronder. De JJI is hierbij informant. NB. Het is dus geen inhoudelijk strafadvies.



De wijze waarop de items van Ritax B door de raadsonderzoeker worden ingevuld en gescoord is in principe dezelfde als beschreven onder Ritax A.

Voor de situatie dat de RvdK de jongere zelf niet kan spreken, gelden dezelfde regels als onder 3.1.1. staan vermeld.

3.1.4. Strafonderzoek met Ritax B na inverzekeringstelling en voorgeleiding

Wanneer de minderjarige na voorgeleiding in bewaring wordt gesteld, draagt de RvdK zorg voor de volledige afname van Ritax B. Voor de eerste raadkamerzitting moet de RvdK een volledige B hebben gemaakt. Daartoe bezoekt de raadsonderzoeker de minderjarige in de JJI. Volgens vaste landelijke ketenafspraken gebeurt dit binnen twee weken na de voorgeleiding om de JII respectievelijk de GI voor jeugdreclassering in staat te stellen gebruik te maken van onderzoeksbevindingen van de RvdK. Om diezelfde reden draagt de RvdK ook ingeval van schorsing van de voorlopige hechtenis, binnen twee weken zorg voor volledige afname van Ritax B.

NB Als de rechter-commissaris bij voorgeleiding de inbewaringstelling beveelt, schakelt de RvdK zo spoedig mogelijk de gecertificeerde instelling voor jeugdreclassering in voor begeleiding van de minderjarige.

3.1.5. Rapportage en advies in strafonderzoek met Ritax A en B

Het strafonderzoek met Ritax A respectievelijk B wordt afgesloten met een rapport volgens een vast (automatisch te genereren) format. De met behulp van het LIJ verzamelde informatie vanuit de Ritax A en eventueel B wordt voor een belangrijk deel ingelezen in het rapportageformat. De uitkomsten van het LIJ worden in de rapportage weergegeven in een dynamisch risicoprofiel, waarbij per domein de relatie wordt gelegd met de relevantie voor de kans op herhaling.

Het raadsrapport in jeugdstrafzaken is niet bedoeld voor een weergave van de gesprekken met minderjarige, ouders en informanten. De gesprekken leveren informatie op die de raadsonderzoeker nodig heeft om de items te kunnen scoren. Het rapport laat dan ook de uitkomsten van de risicotaxatie zien. Niettemin heeft het raadsrapport daarnaast ook een voorlichtende functie. Mede om die reden maakt de raadsonderzoeker die van een informant andere informatie krijgt dan van de minderjarige en/of diens ouders en daardoor in zijn score wordt beïnvloed, daarvan melding in het rapport. In een dergelijk geval moet de raadsonderzoeker de informant vragen zich akkoord te verklaren met de in het rapport vermelde tekstregels. Als de informatie van de ouders en/of de minderjarige wordt ondersteund door de informant dan hoeft er geen akkoordverklaring te worden gegeven door de informant, tenzij de informant hierop staat. Met name informanten worden erop gewezen dat het rapport geen gespreksverslag bevat, behalve ingeval de RvdK daartoe gegronde redenen heeft (de informatie moet volledig beschikbaar blijven bijvoorbeeld omdat mogelijk uitbreiding naar een beschermingsonderzoek zal plaatsvinden). In dit soort (uitzonderings-)gevallen wordt het gespreksverslag altijd ter accordering aan de informant voorgelegd. Indien de informant als eis stelt dat een geaccordeerd verslag in het rapport wordt opgenomen, dan doet de RvdK dat.

De raadsonderzoeker wijst de gezagsdragende ouders op de wettelijke verschijningsplicht ter terechtzitting van de kinderrechter die zij in beginsel²⁴ hebben en maakt daarvan melding in het rapport. Tevens wordt in het rapport weergegeven hoe ouders hierop hebben gereageerd. De RvdK kan een advies geven over de wenselijkheid om de ouders gescheiden op te roepen. In het rapport wordt ook vermeld hoe de minderjarige en de ouders tegenover excuus aanbieden, schadeherstel en/of een slachtoffer-dadergesprek staan.

²⁴ Ouders met gezag en voogden zijn wettelijk verplicht om de terechtzitting van hun minderjarige kind bij te wonen en zij worden daartoe opgeroepen. De verdachte heeft het recht om door een vertrouwenspersoon te worden vergezeld als de rechter oordeelt dat de aanwezigheid van de ouders of voogd in strijd is met de belangen van de verdachte; na redelijke inspanning is gebleken dat de ouders of voogd niet kunnen worden bereikt of onbekend zijn; of de behandeling van de zaak zich tegen aanwezigheid van de ouders of voogd verzet. Als geen vertrouwenspersoon is aangewezen of de rechter de door de verdachte aangewezen vertrouwenspersoon ongeschikt acht, dan wordt de verdachte bijgestaan door een vertegenwoordiger van de RvdK.



Het raadsrapport strafzaken kent een oplegger waarin het advies staat met de onderbouwing daarvan. In het advies geeft de RvdK aan welke strafrechtelijke aanpak de minderjarige nodig heeft – gezien de hoogte van het algemeen recidiverisico, en het dynamisch risicoprofiel – om de kans op herhaling van delictgedrag te verkleinen en zijn ontwikkeling in positieve zin te stimuleren. Daarnaast wordt in dit advies aandacht besteed aan de vraag welke afdoening tegemoetkomt aan het pedagogisch belang van de minderjarige, in het licht van het maatschappelijk belang en het slachtoffer. Voor de RvdK is het belang van de minderjarige verdachte de eerste overweging. Het raadsonderzoek kan ook uitmonden in een advies aan de officier van justitie om de minderjarige alsnog naar Halt te verwijzen voor een zogenoemde Halt plus-afdoening indien uit het strafonderzoek met Ritax A naar voren komt dat het risico op herhaling van delictgedrag beperkt is. De minderjarige moet in dat geval wel worden verdacht van een strafbaar feit waarvoor volgens de delictenlijst van het OM verwijzing naar Halt mogelijk is.

De RvdK adviseert de raadkamer over het al dan niet schorsen van de voorlopige hechtenis met eventueel (bijzondere) voorwaarden. Deze bijzondere voorwaarden worden expliciet in het advies opgenomen, waarbij wordt aangegeven hoe zij kunnen bijdragen aan het voorkomen van recidive. De voordelen van het opnemen van de bijzondere voorwaarden in het raadsadvies zijn:

- a. bijzondere voorwaarden kunnen een hele goede stok achter de deur vormen om gedragsverandering te bewerkstelligen;
- b. de RvdK maakt optimaal gebruik van de uitkomsten van het raadsonderzoek en kan daarmee de gekozen voorwaarden goed onderbouwen;
- c. het eenduidiger benoemen van de voorwaarden in het vonnis maakt het voor de minderjarige duidelijker waar hij zich aan te houden heeft;
- d. het eenduidiger benoemen in het vonnis maakt het voor de gecertificeerde instelling van jeugdreclassering c.q. 3RO duidelijker waar toezicht op gehouden moet worden. Dit schept ook duidelijkheid voor de RvdK in diens toezichthoudende taak op de aanpak door de jeugdreclassering
- e. het biedt mogelijkheden voor snellere (en ook dadelijke) uitvoering van de voorwaarden;
- f. sinds de inwerkingtreding van de nieuwe Jeugdwet in 2015 zijn de gemeenten verplicht om de bijzondere voorwaarden die in het vonnis zijn opgenomen, te financieren.

De RvdK kan op basis van de uitkomsten van het LIJ adviseren over de vraag of een persoonlijkheidsonderzoek gewenst is, waar en hoe dat eventueel het beste uitgevoerd kan worden en welke onderzoeksvragen dan van belang kunnen zijn. Als een observatieplaatsing dan wel een GBM wordt overwogen, is de RvdK verplicht om hierover indicatie- overleg te voeren met het NIFP. Ingeval geen advies gegeven kán worden onthoudt de RvdK zich van advies.

Wanneer uit het onderzoek (mede) achterliggende (psychosociale) problematiek naar voren komt, geeft het raadsrapport ook antwoord op de vraag of doorverwijzing naar jeugdhulp of andere hulpverlening nodig is dan wel of de geconstateerde problematiek aanleiding vormt voor de RvdK om uit te breiden naar een beschermingsonderzoek voor de minderjarige en/of zijn eventuele broers en zussen.

In beginsel worden minderjarige en ouders in de gelegenheid gesteld om binnen vijf werkdagen het conceptrapport in te zien en er op te reageren.²⁵ Indien zij van deze gelegenheid gebruikmaken wordt hun reactie in het definitieve rapport vermeld. In geval van inverzekeringstelling/voorgeleiding en de eerste raadkamerzitting kan een uitzondering worden gemaakt op de termijn van vijf werkdagen. Indien in het geval van inverzekeringstelling/voorgeleiding of een eerste raadkamerzitting wordt afgeweken van de termijn van vijf werkdagen, dan wordt duidelijk in het rapport gemotiveerd dat en waarom van de uitzondering gebruik wordt gemaakt. Zodra in dat geval duidelijk is dat de termijn van vijf werkdagen niet wordt gehaald, worden afspraken gemaakt op welke wijze de minderjarige en zijn ouders wel inzage kunnen krijgen in het conceptrapport.

In het geval van inverzekeringstelling kan ook sprake zijn van beperkingen. De minderjarige verdachte die in beperkingen zit, mag wel contact met zijn ouders hebben en met hen over het delict praten. De ouders mogen dus ook het conceptrapport van de RvdK inzien, waaruit blijkt wat de RvdK met de minderjarige over het delict heeft besproken.

²⁵ Zie paragraaf 4.5 van het Kwaliteitskader.



Actualiseren van eerdere rapportage ten behoeve van strafzitting

De RvdK kan een eerder uitgebracht rapport op basis van Ritax A of Ritax B ten behoeve van de zitting actualiseren.

Er zijn twee toegestane mogelijkheden voor het uitvoeren van een actualisatie:

- op verzoek van de officier van justitie, de rechter en/of het gerechtshof;
- ambtshalve, als er meer dan zes maanden tijd zit tussen de afname van het LIJ en de zittingsdatum (en de kernfunctionaris met adviesteamtaken het nodig vindt).

De RvdK verzorgt de actualisatie en neemt contact op met jongere en ouders én de GI indien deze al betrokken is in het kader van jeugdreclassering.

Aan de hand van de meest recente bevindingen beziet de RvdK of er aanleiding is om het aanvankelijk geformuleerde strafadvies aan te passen.

Herhaalde afname naar aanleiding van recidive

Als een minderjarige wegens recidive opnieuw met politie en justitie in aanraking komt, maakt de RvdK wederom gebruik van het LIJ. Daarbij wordt voortgebouwd op de meest recente rapportage. Als dit een rapport betreft dat is gebaseerd op het Ritax A, wordt dit instrument opnieuw afgenomen. Wanneer het een rapport gebaseerd op Ritax B is, wordt het Ritax B afgenomen. Bij lopende begeleiding door een gecertificeerde instelling voor jeugdreclassering beschikt de RvdK in principe al over een rapport gebaseerd op een volledig ingevulde Ritax B. In dat geval bouwt de RvdK voort op de meest recente informatie van die instelling. Voordat de RvdK advies uitbrengt, benadert de RvdK in principe zowel die instelling als de minderjarige en zijn ouders.

3.2. Herstelrecht

Mediation in het strafrecht is de eerst aangewezen voorziening en heeft de voorkeur vanwege het feit dat OM/ZM de uitkomsten daarvan nog kan meewegen bij de afdoening van de strafzaak en/of het vonnis. Om dit mogelijk te maken dient de aanmelding van de verdachte bij het Mediationbureau zo vroeg mogelijk in te strafproces plaats te vinden (bijvoorbeeld al in de ZSM-fase). De RvdK hoeft niet te weten of het slachtoffer bereid is mee te werken voordat tot een aanmelding over kan worden gegaan (dat checkt het Mediationbureau of de bemiddelaar).

Mediaton in het Strafrecht

Mediation vindt plaats tijdens het strafproces via het Mediationbureau van de Rechtbank. De rechter is verplicht om de uitkomsten van de overeenkomst mee te wegen. De RvdK kan zelf een jeugdige verdachte aanmelden bij het Mediationbureau van de rechtbank. Ook kan de RvdK hierover overleg plegen met de OvJ. Indien de OvJ akkoord is, dan is het OM verantwoordelijk voor de aanmelding. Bij mediation in strafzaken staat herstel van zowel emotionele als materiële gevolgen van een strafbaar feit centraal. De mediation biedt de mogelijkheid afspraken te maken en deze afspraken vast te leggen in een schriftelijke overeenkomst, die door partijen wordt ondertekend. Deze zogenaamde vaststellingsovereenkomst wordt toegevoegd aan het strafdossier. De officier van justitie en/of de rechter houden vervolgens ingevolge artikel 51h Sv rekening met de vaststellingsovereenkomst bij het nemen van een eindbeslissing over de strafzaak of bij het vonnis.

Perspectief Herstelbemiddeling

Bij herstelbemiddeling gaat het om bemiddelingsgesprekken die gericht zijn op bemiddeling en emotioneel herstel en los staan van een strafrechtelijke procedure. Partijen gaan daarbij op vrijwillige basis onder leiding van een onafhankelijke derde – de herstelbemiddelaar – in gesprek. Herstelbemiddeling kan in principe op elk door partijen gewenst moment worden gevoerd. Deze gesprekken worden begeleid door Perspectief Herstelbemiddeling, die specifiek daartoe wordt gefinancierd.

De rechter hoeft de uitkomsten hiervan niet mee te wegen tijdens de zitting. De RvdK is de partij die de jeugdige verdachte/veroordeelde hiervoor kan aanmelden (kan onder andere via de website van Perspectief Herstelbemiddeling).

Er kan overigens ook worden gekozen voor een herstelbemiddeling wanneer de raadsonderzoeker



ten tijde van het onderzoek graag Mediation in het Strafrecht zou willen inzetten, maar de zitting al op korte termijn gaat plaatsvinden en verplaatsen of aanhouden van de zitting na overleg met de OvJ niet mogelijk blijkt.

Herstelbemiddeling kan plaatsvinden in de vorm van een slachtoffer- dadergesprek.

Doel daarvan is de dader te confronteren met de gevolgen van het delict voor het slachtoffer en hem de mogelijkheid te geven om zijn excuses aan het slachtoffer aan te bieden. Het biedt het slachtoffer bovendien de mogelijkheid om vragen te stellen aan de dader. Een geslaagd gesprek kan een positieve invloed hebben op het gedrag van de dader en bijdragen aan het voorkomen van recidive. Daarnaast kan het een positieve bijdrage leveren aan het verwerkingsproces van het slachtoffer. Het slachtoffer- dadergesprek komt niet in de plaats van een strafrechtelijke afhandeling, maar is aanvullend.

Deelnemers zijn de jeugdige en zijn ouders, het slachtoffer en diens hulpverlener. In principe komen ten minste 'taakstrafwaardige' delicten in aanmerking voor een dergelijk gesprek.

3.3. Voorlichting en advies in schoolverzuimzaken

Zoals gezegd is het doel van de aanpak van schoolverzuim de terugkeer van de minderjarige naar onderwijs. Strafrechtstoepassing is volgens de RvdK bij schoolverzuim pas aan de orde als andere middelen om de minderjarige weer naar school te krijgen hebben gefaald of waarschijnlijk zullen falen. In geval van normhandhaving of luxe verzuim dient strafrechtstoepassing bij schoolverzuim dan ook met name in het teken te staan van teruggeleiding naar het onderwijs. In die zin fungeert de strafrechtstoepassing als hefboom naar zorg en onderwijs. Dit betekent, dat de RvdK in zijn strafadvies altijd het ontwikkelingsperspectief van de minderjarige centraal stelt en vanuit dat belang met voorstellen komt hoe de minderjarige door middel van passende (strafrechtelijke) interventies kan worden aangezet om weer onderwijs te gaan volgen. Zo nodig wordt geadviseerd tot een erkende gedragsinterventie. Tevens kan de RvdK een gecertificeerde instelling voor jeugdreclassering inschakelen voor begeleiding van de minderjarige.²⁶

Om "druk op de ketel te houden" kan de RvdK ook adviseren om de zaak net zo lang ter zitting aan te houden totdat zekerheid is verkregen dat de minderjarige weer onderwijs volgt.

Vanuit een schoolverzuimzaak kan de RvdK ambtshalve een beschermingsonderzoek instellen.

Daarbij valt te denken aan situaties waarin de minderjarige en diens ouders van de leerplichtambtenaar de gelegenheid hebben gekregen om gebruik te maken van een hulpverleningsaanbod, maar zij die gelegenheid voorbij hebben laten gaan. In een dergelijk geval zal de leerplichtambtenaar proces-verbaal opmaken.

Naar aanleiding van de melding kan de RvdK voor de afweging komen te staan of het nodig is een beschermingsonderzoek op te starten om te bezien of hulpverlening in een gedwongen kader nodig is om de belangen van de minderjarige veilig te stellen.

Onderzoek in schoolverzuimzaken

Het LIJ is niet geschikt voor raadsonderzoek in schoolverzuimzaken.²⁷ De RvdK heeft een nieuwe methode voor de strafrechtelijke aanpak van schoolverzuim ontwikkeld, waarin het generiek onderzoeksmodel (GOM) van de RvdK is verwerkt. Deze methode wordt alléén toegepast in de situaties waarin het ongeoorloofd verzuim de aanleiding vormt voor het raadsonderzoek. Het gaat dus om de *strafrechtelijke* aanpak van schoolverzuim: d.w.z. de zaken die via een proces-verbaal van de leerplichtambtenaar bij de officier van justitie worden aangebracht.

In de nieuwe methode is meer aandacht voor de achterliggende problematiek van de minderjarige en zijn gezin. Achter structureel ongeoorloofd verzuim blijkt namelijk nogal eens meervoudige (gezins-)problematiek schuil te gaan. In de optiek van de RvdK behoort de focus in een dergelijk geval in de eerste plaats op de aanpak van deze problematiek te liggen. Binnen het raadsonderzoek schoolverzuim kan de RvdK in een MDO ambtshalve besluiten tot het starten van een beschermingsonderzoek, indien aan de criteria voor een dergelijk onderzoek is voldaan.

²⁶ De GI heeft een speciale begeleidingsvariant voor schoolverzuimzaken ontwikkeld. De insteek is hierbij niet zozeer het voorkomen van recidive als wel – naast het teruggeleiden naar het onderwijs – het bieden van de juiste zorg, omdat ook daar de ervaring is dat er ernstige problematiek kan schuilen achter schoolverzuim.

²⁷ Het probleem van ongeoorloofd schoolverzuim kan bijvoorbeeld ook naar voren komen bij screening naar aanleiding van een melding proces-verbaal wegens misdrijf, dan wordt het LIJ wel toegepast.



Bij schoolverzuimzaken worden er bij voorkeur minimaal twee informanten gesproken; de school én de leerplichtambtenaar en/of een eventuele hulpverlener. Bij het verzamelen van informatie over de verdachte en diens achtergronden (het schoolverzuimonderzoek) werkt de RvdK nauw samen met partners in de jeugdstrafrechtketen (Halt, GI, de leerplichtambtenaren en het OM). Ouders worden bij het raadsonderzoek betrokken (zie hierover ook hoofdstuk 1 bij de bespreking van de uitgangspunten).

Ketensamenwerking schoolverzuim

De Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) is de basis voor de ketensamenwerking van de RvdK met zijn partners in de schoolverzuimketen²⁸.

In de nieuwe onderzoeksaanpak voor schoolverzuimzaken wil de RvdK dan ook zoveel mogelijk vanuit ketenperspectief te werk gaan, conform de ontwikkelingen in beschermingszaken en jeugdstrafzaken. Meer concreet betekent dit onder meer dat de RvdK ook in zaken van schoolverzuim zoveel mogelijk wil voortbouwen op informatie die door de voorafgaande schakel in de keten – in casu de leerplichtambtenaar – wordt aangeleverd. Het is van belang om daarover sluitende afspraken te maken in de keten.

De kernfunctionaris met adviesteamtaken vervult een belangrijke rol in de ketencontacten en neemt deel aan het JCO-schoolverzuim. Het is mogelijk dat de kernfunctionaris met adviesteamtaken wordt geconsulteerd door of overlegt met de leerplichtambtenaar over het al dan niet opmaken van een proces-verbaal schoolverzuim en de eventuele andere routeringsbeslissingen (gesprek van de leerplichtambtenaar met de school (bij school gerelateerde problematiek), verwijzing naar Halt of een zorgmelding bij gecertificeerde instelling voor jeugdbescherming).

Gedragsinterventies bij schoolverzuim

Bij schoolverzuim kan de RvdK thans in ieder geval de volgende erkende gedragsinterventies adviseren²⁹:

- MST³⁰ (als er gezins-/opvoedingsproblematiek is in relatie met het schoolverzuim);
- RGT³¹ (idem); en
- MDFT³² (idem).

3.4. Coördinatie van taakstraffen van jeugdigen

Werkprojectplaatsen en leerstraffen

De coördinator taakstraffen is belast met de voorbereiding, ondersteuning en afronding van de tenuitvoerlegging van taakstraffen voor jeugdigen tot 23 jaar. Dit brengt met zich mee dat de RvdK verantwoordelijk is voor het aanbod aan werkprojectplaatsen en leerstraffen ten behoeve van jeugdige taakgestraften.

De RvdK beschikt daartoe over een (overzicht van een) gedifferentieerd aanbod van werkprojectplaatsen en leerstraffen. De RvdK sluit met elke werkprojectplaats en aanbieder van leerstraffen een raamcontract om wederzijdse verantwoordelijkheden vast te leggen. De RvdK draagt er zorg voor dat de minister zich steeds op de hoogte kan stellen van gegevens over de beschikbare werkprojectplaatsen voor de tenuitvoerlegging van een werkstraf en de aard van de te verrichten werkzaamheden. De rechter en het OM moeten op de hoogte gehouden worden van het beschikbare aanbod van leerstraffen en de aard en duur ervan. De jeugdige en zijn raadsman kunnen gegevens opvragen over de specifieke werkstraf of leerstraf van de jeugdige. De RvdK kan gebruik maken van werkmeesters ten behoeve van de uitvoering van een werkstraf. Voor de uitvoering van leerstraffen gebruikt de RvdK speciaal daartoe opgeleide trainers. De RvdK en zijn medewerkers voeren zelf geen taakstraffen uit als trainer of werkmeester.

Procedure voorbereiding, ondersteuning en afronding

²⁸ https://www.ingrado.nl/onderwerp/methodische_aanpak_schoolverzuim_mas

²⁹ Gelet op de grote diversiteit aan achterliggende problematiek in schoolverzuimzaken is het niet mogelijk gebleken één schoolverzuimtaakstraf te ontwikkelen. Voor maatwerk - jeugdhulpinterventies: zie www.nji.nl/databank effectieve interventies.

³⁰ MST= Multi System Therapy <https://www.multisysteemtherapie.nl/wat-is-mst/wat-is-mst/>

³¹ RGT= Relationale Gezinstherapie <https://www.nji.nl/nl/Databank/Databank-Effectieve-Jeugdinterventies/Erkende-interventies/Relationele-gezinstherapie.html>

³² MDFT = Multidimensionele Familietherapie https://www.mdft.nl/wat_is_mdft/?page=pluspunten%5Fvan%5Fmdft



De coördinator taakstraffen heeft met de jeugdige die een taakstraf moet uitvoeren, een persoonlijk intakegesprek. Voorafgaand aan dit intakegesprek wordt de identiteit van de jeugdige geverifieerd. De ouder(s)/verzorger(s) en een eventuele hulpverlener van de jeugdige krijgen ook een uitnodiging voor het intakegesprek.

Wanneer de jeugdige niet op de uitnodiging reageert, volgt een herhaalde oproep. Daarbij wordt de jeugdige uitdrukkelijk gewezen op de consequenties als hij niet verschijnt. Als, na verificatie van de adresgegevens, ook op de tweede oproep niet wordt gereageerd, wordt daarvan melding gedaan bij het AICE. De coördinator taakstraffen tracht de jeugdige en ouders telefonisch te bereiken en schakelt de eventueel betrokken hulpverlener in om de jeugdige op gesprek te krijgen. Hoewel het van belang wordt geacht om ouders bij de taakstraf te betrekken heeft het, als de ouders geen gehoor geven aan de uitnodiging, in principe geen gevolgen voor de tenuitvoerlegging ervan.

De beslissing tot uitvoering van een bepaalde taakstraf wordt, inclusief de gemaakte afspraken, schriftelijk vastgelegd in een Akkoordverklaring taakstraf en ondertekend door in ieder geval de jeugdige en de coördinator taakstraffen. De jeugdige en ook de ouders ontvangen een afschrift van deze Akkoordverklaring.

De taakstraf start in principe binnen dertig dagen ná het transactievoorstel of nadat de strafbeschikking³³ of het vonnis onherroepelijk zijn geworden.

Bij een werkstraf³⁴ wordt de jeugdige door de coördinator taakstraf persoonlijk geïntroduceerd op de projectplaats. Hierbij worden in onderling overleg concrete afspraken gemaakt over de dagen waarop de taakstraf moet worden verricht, inclusief aanvangs- en eindtijden (middagpauze en reistijden tellen niet mee als taakstrafuren). Hierbij wordt rekening gehouden met school- en eventuele werktijden van de jeugdige en met de toepasselijke wet- en regelgeving ten aanzien van arbeidstijden en arbeidsomstandigheden. De werkzaamheden en de huisregels van de projectplaats worden besproken. Ook wordt duidelijk afgesproken welke persoon op de projectplaats de jeugdige zal begeleiden.

Bij een leerstraf vindt een kennismakingsgesprek plaats tussen de jeugdige en de trainer in aanwezigheid van de coördinator taakstraffen en de ouders. Afhankelijk van het soort leerstraf worden de ouders ook tijdens de leerstraf betrokken.

Vanuit pedagogische overwegingen vindt altijd een afsluitend contact plaats met de jeugdige in de vorm van een evaluerend eindgesprek tussen coördinator taakstraffen, de begeleider c.q. trainer en de jeugdige (zo mogelijk in aanwezigheid van de ouders). Daarbij wordt nagegaan wat de jeugdige geleerd heeft van de taakstraf, in hoeverre de gestelde leerdoelen zijn gehaald en of een pedagogisch leereffect is bereikt.

Als van een dergelijk eindgesprek wordt afgezien, vindt in ieder geval een schriftelijke en/ of telefonische afsluiting plaats. Op basis hiervan en van het afloopbericht van de contactpersoon van de werkstraf c.q. trainer van de leerstraf, rapporteert de coördinator taakstraffen aan AICE over het verloop van de taakstraf en maakt zo nodig melding van eventuele aandachtspunten of zorgsignalen. Dit rapport wordt aan de jeugdige en de betrokken ouders toegezonden met het aanbod voor een gesprek, indien betrokkenen aangeven dit te wensen.

Bijzondere situaties

Bij bijzondere omstandigheden - zoals onvoldoende beschikbaarheid van werk, een onoplosbaar conflict op de werkprojectplaats of ongeschiktheid van de jeugdige voor het werk of het niet aansluiten van verplichtingen bij de specifieke omstandigheden van de jeugdige - kan de RvdK de werkprojectplaats wijzigen.

Indien de jeugdige de taakstraf niet naar behoren verricht en/of ongeoorloofd verzuimt, kan de coördinator taakstraffen de jeugdige eenmaal een officiële waarschuwing ('gele kaart') geven. De

³³ Tegen een strafbeschikking kan binnen veertien dagen nadat de strafbeschikking in persoon is uitgereikt of nadat zich een omstandigheid heeft voorgedaan waaruit blijkt dat de minderjarige bekend is met de strafbeschikking, in verzet worden gegaan. Vanaf het moment dat deze termijn is verstreken en niet in verzet is gegaan, kan de taakstraf worden uitgevoerd.

³⁴ Voor de coördinatie van werkstraffen is in 2012 de raadmethode werkstraffen coördinatie vastgesteld. Hierin is onder meer opgenomen dat de coördinator taakstraffen verschillende begeleidingsvarianten kan bieden afhankelijk van hetgeen de jeugdige nodig heeft.



coördinator taakstraffen kan ook kiezen voor een tussentijds motiveringsgesprek met de jongere, ouder(s) en de eventueel betrokken hulpverlener.

De coördinator taakstraffen kan de tenuitvoerlegging van de taakstraf stoppen indien, na een officiële waarschuwing, de jeugdige de taakstraf niet naar behoren verricht. Hetzelfde geldt ingeval van ernstige misdraging aan de kant van de jeugdige. Als de coördinator voornemens heeft de taakstraf van de jongere als mislukt terug te sturen, vindt er altijd een MDO-overleg plaats met de gedragsdeskundige. Een MDO kan daarnaast op ieder moment gedurende de taakstraf plaatsvinden met gedragsdeskundige en eventuele collega's. Het AICE wordt door de coördinator taakstraffen zo spoedig mogelijk op de hoogte gesteld van het mislukken van de taakstraf. De jeugdige en ouders (bij minderjarigheid van de jongere) ontvangen de eindrapportage ter inzage. Ouders en jongere hebben vijf werkdagen de tijd om te reageren. Het AICE kan overgaan tot de tenuitvoerlegging van de vervangende jeugddetentie of in geval dat de taakstraf is opgelegd door de officier van justitie kan de officier van justitie overgaan tot dagvaarden.

3.5. Individuele casusregie

Karakteristiek van de functie casusregie binnen de gebiedsgebonden teams

De functie casusregie is ketengericht en bestaat uit twee componenten, een inhoudelijke component en een procedurele/processuele component.

a. De inhoudelijke component betreft het *beoordelen* en *bewaken* van de verschillende activiteiten. Waar nodig *signaleert* de kernfunctionaris met adviesteamtaken een mogelijk gebrek aan inhoudelijke samenhang tussen verschillende activiteiten, of hij signaleert andere zaken die een goed verloop van het straftraject in de weg kunnen staan. Hij *interveniert* op inhoudelijk niveau onder meer door het aandragen van oplossingen die partijen kunnen helpen om adequaat hun taken uit te voeren.

b. De procedurele/processuele component bestaat voor een belangrijk deel uit *toezien* op de naleving van termijnen, procedures en afspraken en op de tijdige totstandkoming van adviezen en plannen. Ook op dit vlak heeft de kernfunctionaris met adviesteamtaken een *signalerende taak* als er niet conform de regels en afspraken wordt gehandeld. Waar nodig *interveniert* de kernfunctionaris met adviesteamtaken door partijen aan te spreken op niet-naleving van termijnen, afspraken etc.

Beide componenten komen tot uiting in de verschillende taken die de kernfunctionaris met adviesteamtaken gedurende het gehele strafrechtelijke traject verricht. Deze taken vormen een mix van zowel intern als extern georiënteerde activiteiten. Interne activiteiten zijn gericht op het bevorderen van samenhang tussen verschillende raadsactiviteiten c.q. het bevorderen van de noodzakelijke samenwerking tussen de verschillende daarbij betrokken functionarissen en/of tussen raadsactiviteiten en activiteiten van een of meer ketenpartners. Zo ziet de kernfunctionaris met adviesteamtaken erop toe dat eventuele relevante informatie van ketenpartners bij het raadsonderzoek wordt betrokken en draagt hij zorg voor afstemming als de RvdK zowel civiele als strafrechtelijke bemoeienis heeft. Hij beziet door de RvdK uit te brengen strafadviezen op hun samenhang met eventueel eerder uitgebrachte strafadviezen. Voorts bewaakt de kernfunctionaris met adviesteamtaken – ook intern – onder andere de naleving van termijnen en het nakomen van ketenafspraken.

De uitvoering van de casusregie omvat geen individuele cliëntcontacten.

Bevoegdheid raadslocatie inzake casusregie

De locatie van de regio waar de jeugdige zijn woonplaats dan wel feitelijke verblijfplaats heeft, is de regievoerende locatie. Deze locatie blijft verantwoordelijk voor de totale regievoering, ook als de jeugdige *tijdelijk* buiten de eigen regio verblijft, bijvoorbeeld vanwege een civielrechtelijke uithuisplaatsing. De regievoerende locatie zorgt ervoor dat de onderzoeksrapportage van de RvdK naar de (jeugd)reclassering (indien deze in de zaak betrokken is) en naar de JJI (waar de jeugdige verblijft) wordt gestuurd.

Bij *wijziging* van de woonplaats van de jeugdige wordt de casusregie overgedragen aan de raadslocatie van de nieuwe woonplaats van de jeugdige. De locatie die de casusregie overdraagt, informeert de betreffende JJI en de reclasserder daarover.



Rol van de kernfunctionaris met adviesteamtaken

De medewerker adviesteam bevindt zich op een kruispunt van informatiestromen. Het behoort tot zijn taak³⁵ om - in elk stadium van de procesgang - gevraagd en ongevraagd de bij de casus betrokken interne en externe partijen te informeren over voor hen relevante (nieuwe) ontwikkelingen, afspraken, besluiten etc.

Meer in het algemeen vervult deze functionaris een expertrol met betrekking tot jeugdstrafzaken, het functioneren van de jeugdstrafrechtketen en de jeugdbescherming. Daarnaast heeft de kernfunctionaris met adviesteamtaken gedurende het gehele strafrechtelijk traject een vraagbaakfunctie.

Tijdens het strafrechtelijk traject van de jeugdige bestaan de volgende regiemomenten:

- de instroom van jeugdstrafzaken op het ZSM-afstemmingsoverleg;
- de fase van uitvoering raadsonderzoek;
- voorgeleidingen en raadkamerbehandelingen;
- de trajectbenadering, in de fase voorafgaand aan de zitting;
- voor de zitting;
- de executie van straffen en maatregelen;
- de trajectbenadering in de fase van executie; en
- voor en tijdens de nazorg.

Nazorg voor jeugdigen na verblijf in een justitiële jeugdinrichting

Een goede nazorg draagt bij aan recidivevermindering en aan een beter perspectief voor jeugdigen. Uitgangspunt is dat met en voor jeugdigen die uitstromen uit een JJI door de betrokken organisaties (JJI's, (jeugd)reclassering, RvdK en gemeenten) gezamenlijk afspraken over nazorg voor de jeugdige worden gemaakt en uitgevoerd die:

- op de persoon zijn afgestemd; gericht op het bereiken van een stabiele situatie op de voor hem relevante leefgebieden (huisvesting, ID-bewijs, werk/school, financiën en zorg);
- sluitend zijn is; de begeleiding en/of zorg vóór, tijdens en na verblijf in de JJI, en na het vervallen van de strafrechtelijke titel gaat naadloos in elkaar over; en
- integraal zijn: op basis van een zo compleet mogelijk beeld, door de inzet, samenhang en afstemming tussen de verschillende betrokken partijen.³⁶

Om herhaling van delictgedrag zoveel mogelijk te voorkomen is het van belang dat de jeugdige na zijn verblijf (op strafrechtelijke titel) in een JJI nog een periode begeleid wordt, hetzij met een verplichtend karakter door de toepassing van een voorwaardelijke variant van het opleggen van toezicht en begeleiding door de reclasserder, hetzij op basis van vrijwilligheid.³⁷

Er zijn twee vormen van nazorg, namelijk verplichte en vrijwillige nazorg. Bij verplichte nazorg is per definitie sprake van een strafrechtelijke titel. Verplichte nazorg kan in het kader van een voorwaardelijke beëindiging van de PIJ-maatregel (één jaar), in het kader van een strafrestant > drie maanden in de vorm van een verplicht scholings- en trainingsprogramma (STP), in het kader van een strafrestant < drie maanden in de vorm van het stellen van (bijzondere) voorwaarden bij schorsing voorlopige hechtenis, een (deels) voorwaardelijke veroordeling of een GBM.

Bij vrijwillige nazorg kan het gaan om een strafrechtelijke titel. Vrijwillige nazorg kan ook worden ingezet wanneer (nog) geen sprake is van begeleiding in het kader verplichte nazorg, terwijl de jeugdige zelf als de RvdK vinden dat begeleiding door de reclassering nodig is.

De voorbereiding van de nazorg begint vanaf de eerste dag na instroom van de jeugdige in een JJI. De RvdK, GI of reclassering en JJI gaan vanaf dat moment gezamenlijk aan de slag om informatie te verzamelen over de jeugdige. Waar nodig wordt de gemeentelijke informatie betrokken. Vervolgens maken ze, afhankelijk van de uitkomst van het doorlopen van de beslisboom, afspraken over wat er tijdens en vanaf het moment dat de jeugdige de JJI weer zal verlaten, in het kader van de nazorg moet gebeuren op de verschillende levensgebieden.

³⁵ Niet alle genoemde activiteiten behoeven door dezelfde persoon te worden verricht. Bepaalde activiteiten die binnen de vraagbaakfunctie vallen, kunnen onder de noemer van de casusregie ook door andere functionarissen worden uitgevoerd (bijvoorbeeld administratieve krachten).

³⁶ Dit landelijk beleidsuitgangspunt is vastgelegd in de Handreiking Nazorg voor jeugdigen na verblijf in een Justitiële Jeugdinrichting, april 2018, update oktober 2020

³⁷ Vrijwillige nazorg vindt haar grondslag in de Regeling vrijwillige begeleiding jeugdreclassering, gelet op art. 6:1:25 lid 2 Sv.



De feitelijke uitvoering van de nazorg in het strafrechtelijk kader gebeurt vooral door de (jeugd)reclassering. Nadat de strafrechtelijke titel is beëindigd kan het nodig zijn dat de gemeente de koers van de gezamenlijk gemaakte nazorgafspraken voortzet. Uiteindelijk valt de nazorg volledig onder de algemene verantwoordelijkheid van de gemeente jegens de jeugdige en zijn gezien. Eventueel kan de RvdK ondersteunend hieraan de GI de opdracht geven tot vrijwillige toezicht en begeleiding.

De RvdK stuurt, als voorzitter van de nazorgtafel/het trajectberaad, op de totstandkoming van een samenhangend nazorgplan voor iedere jeugdige die op strafrechtelijke titel instroomt in een JJI. Tevens bewaakt de RvdK, in samenspraak met de JJI en de reclasseerder, de uitvoering van het plan. De RvdK kan, indien de omstandigheden daartoe aanleiding geven, het initiatief nemen de jeugdige tussentijds te agenderen in een nazorgtafel/trajectberaad.

De toezichthoudende taak op de jeugdreclassering

De toezichthoudende taak van de RvdK op de jeugdreclassering is verankerd in het Wetboek van Strafvordering (zie ook art. 4.2.5 Besluit Jeugdwet en art. 35 Reclaseringsregeling 1995). Het doel van deze taak is het toezien of de doelen zoals geformuleerd in het strafadvies ook gerealiseerd worden. Het toezicht is niet alleen achteraf, maar start al bij het opstellen van het plan van aanpak door de jeugdreclassering.

De GI stelt binnen zes weken na ontvangst van de toezichtopdracht een plan van aanpak op. De RvdK checkt of de aandachtspunten uit het raadsonderzoek zijn overgenomen in het plan en neemt, bij vragen of opmerkingen, contact op met de GI.

Tijdens de uitvoering van het toezicht is er halfjaarlijks contact tussen GI en RvdK over hoe er aan de doelen wordt gewerkt. Dit contact kan bestaan uit een tussenrapportage van de GI aan de RvdK, het aansluiten van de RvdK bij evaluatiegesprekken van GI met de jongere of het gezamenlijk doorspreken van het verloop van de toezicht en begeleiding tussen de RvdK en de GI.

Bij de toetsing van de afsluitrapportage wordt gezien of de doelen zijn behaald en de wijze waarop opvolging wordt gegeven aan eventuele resterende hulp- en zorgvragen.

De RvdK toetst de plannen en verslagen aan de hand van landelijk overeengekomen vaste criteria. Indien de noodzakelijke voorwaarden zijn vervuld, kan de RvdK - als sluitstuk op de uitvoering van de toezichthoudende taak - gebruikmaken van zijn wettelijke aanwijzingsbevoegdheid. De RvdK toetst op doelniveau. De RvdK toetst niet (de kwaliteit van) het methodisch handelen van de GI/JR, omdat deze instelling daarvoor zelf de verantwoordelijkheid draagt.

De RvdK verricht in het kader van de uitvoering van de casusregie met betrekking tot nazorg concreet de navolgende activiteiten:

- bewaken of de jeugdige op tijd nazorg krijgt;
- actie ondernemen naar betrokken ketenpartners indien mocht blijken dat er voor de jeugdige niet tijdig nazorg beschikbaar komt (signaleringsfunctie);
- fungeren als opdrachtgever voor een gecertificeerde instelling voor jeugdreclassering voor vrijwillige nazorg;
- toetsen van het nazorgplan, eventuele tussenrapportages en de eindrapportage van de (jeugd)reclassering aan de hand van overeengekomen vaste criteria waarbij, indien noodzakelijk, gebruik wordt gemaakt van de wettelijke aanwijzingsbevoegdheid;
- informatie geven aan de betrokken ketenpartners, waaronder de gemeente, voor zover relevant voor hun aandeel in het traject;
- toezien op een naadloze aansluiting op het vervolgtraject indien de jeugdige na afloop van de nazorg nog zorg of begeleiding behoeft;
- het voorzitterschap bekleden van netwerk- en trajectberaad.

Voor meer en actuele informatie verwijzen wij graag naar de website www.kinderbescherming.nl.